

Involvering av beboere på sykehjem og deres pårørende

Fylkesmannen i Møre og Romsdal gjennomførte i 2016 et prosjekt for å involvere beboere og deres pårørende på sykehjem i systemrevisjoner som omhandler bruk av tvang, og vurdering av samtykkekompetanse.

Tidlig i prosessen koblet vi inn pasient- og brukerombudet i Møre og Romsdal, fordi de er en viktig aktør når vi skulle jobbe med involvering av pasienter og brukere. Pasient- og brukerombudet var positiv til å bidra inn i prosjektet og deltok i kveldsmøter med pårørende/pasienter. Disse kveldsmøtene ble

avholdt i forkant av vårt ordinære tilsynsbesøk i kommunen. I disse kveldsmøtene ble pårørende og pasienter orientert om Fylkesmannens rolle og tema for vårt planlagte tilsyn i kommunen. De fikk også en kort orientering om hvilken informasjon de som pårørende og pasienter har rett på. Vi hadde i tillegg satt av god tid til at deltakerne i møte kunne formidle sine erfaringer til Fylkesmannen både enkeltvis og i plenum, om de ønsket det. Fylkesmannen mener disse pårørendemøtene bidro til at vi ble en mer åpen og tilgjengelig tilsynsmyndighet. Vi fikk flere positive tilbakemeldinger på at vi hadde tatt initiativ til et slikt møte, og at vi var interessert i å høre på de

pårørende. Flere av de pårørende opplevde at de fikk lite informasjon fra kommunen om eventuelle samtykkevurderinger som var gjort av deres nærmeste, og hva som var gjort/tenkt når det gjelder bruk av tvang. Kommunen selv mente de ga god informasjon.

Vi opplevde noen utfordringer i prosjektet, blant annet at enkelte pårørende vegret seg for å snakke med oss i frykt for at dette ville oppfattes negativt av kommunen. Dette løste vi ved å gjennomføre egne samtaler med disse utenom pårørendemøtet, og noen samtaler ble gjennomført i nabokommunen.

pårørendemøtene bidro til at vi ble en mer åpen og tilgjengelig tilsynsmyndighet.”

Når det gjaldt samtaler med pasientene, ble vi tidlig i prosjektet møtt med at dette var pasienter som ikke egnet seg så godt til samtaler med tilsynsmyndigheten. Dette hadde

vi litt vanskelig for å godta. Vi knyttet til oss en ressursperson fra den nasjonale kompetansetjenesten Aldring og Helse, som ga oss veiledning i blant annet samtaler med demente. Vi møtte opp på sykehjemmet for å se om noen ville snakke med oss. Vi gikk bort i fra tanken om å lage oss avtaler med pasientene i forkant, og satt istedet av god tid på sykehjemmet. Dette førte til at vi fikk flere samtaler, som kunne gi oss et bredere perspektiv på vårt område for tilsyn. I

forkant la vi også ut et ark som ble delt ut på alle pasientrom. På dette arket var det bilde av oss og litt informasjon om hva vi ville undersøke. Pårørende og pasienter ble oppfordret til å ta kontakt med oss.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har opplevd at involveringsprosjektet har vært svært lærerikt og meningsfullt. Vi vil ta med oss de erfaringer vi har fra dette prosjektet inn i fremtidige tilsyn blant annet ved å orientere også pasienter og pårørende om planlagte tilsyn. Tidligere kunne den første kjennskapen pårørende fikk til et gjennomført tilsyn være en avisoverskrift som lød: «Ulovlig bruk av tvang på xx sykehjem.» Vi tror dette kan skape unødig frykt hos pårørende, og tenker oss at informasjon i forkant vil gjøre både pasienter og pårørende tryggere, og at det vil øke tilliten til tilsynsmyndigheten.